

TÜRK KÜLTÜRÜNDE GELENEKSEL BEZ BEBEKLER

Traditional Cloth Dolls in Turkish Culture

HACER NURGÜL BEGİÇ*

Öz: İnsanlık tarihi ile birlikte var olduğu düşünülen oyuncak, işlevlerinin çokluğu ile dikkat çekmektedir. Çocukları eğlenme, boş zamanları değerlendirme, oyalama, eğitme, düşünmeye yönelme, yaratıcılık yönlerini geliştirme, sosyalleştirme ve gelecekte alacağı rollere hazırlama gibi birçok işlevi yerine getirmektedir. Çocuk oyunlarının ayrılmaz parçası olan oyuncaklar, çocukların kültürlenmesi ve sosyo-kültürel düzenin korunarak sürdürülmesi için birer araçtır. Büyüdüklerinde alacakları toplumsal role prova mahiyetindeki oyunlardaki araçlarıdır.

Başlangıçta tapınma amacıyla yapılan objeler zaman içinde çocukların kullandığı oyuncaklar haline gelmiştir. Tarihsel gelişime bakıldığında ait olduğu dönemin özelliklerini yansıtan oyuncaklar önceleri taş, kil, kemik, boynuz gibi maddelerden daha sonra ahşap, tekstil, seramik, metal ve plastikten üretilmiştir. İnsanın kendisini kopya etmesiyle başlayan süreç daha sonra bebek objelerin yapılmasıyla geliştirilmiştir. Dünyanın birçok yerinde önceleri evlerde daha sonra atölyelerde ve sanayileşme ile fabrikalarda seri olarak üretilen oyuncaklar ekonominin içinde önemli bir yere oturmuştur. Bu gelişmelere rağmen Türk toplumunda aile içinde çocukların oyuncakları elde üretilmiştir. Günümüzde az da olsa Anadolu'nun birçok yerinde anneler çocukları için elinin altında bulunan malzemelerden bez bebek yapmayı sürdürmektedir. Bu gelenek kuşaklar arasında taşınarak günümüze kadar ulaşmıştır. Turizmin gelişmesi ve çeşitlenmesi ile birlikte farklı kültürlerle olan ilgi yöresel bez bebeklerin üretilmesi ve tanıtılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Anadolu'nun birçok yerinde el yapımı bebekler yöresel giysiler giydirilerek hediyelik eşya olarak turistik amaçla pazarlanmaya başlanmıştır. Böylece bir taraftan el yapımı bebekler unutulmamış, bir taraftan da Türk kültür zenginliği tanıtılmıştır.

Anahtar kelimeler: kültür, çocuk, oyun, oyuncak, bez bebek

Abstract: Considered that there are toys with human history is notable for the large number of functions. Children having fun, leisure, distraction, training, orientation to thinking, creativity aspects of development, such as socialization and future roles will prepare fulfills many functions. Integral part of the children's play toys, children culturing and maintaining the socio- cultural order is a tool to maintain. Receivables in the

Makale Gönderim:
01.08.2016
Kabul Tarihi:
18.12.2016

* Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, begicnurgul@gmail.com

game are the tools they grow in nature social role rehearsal. Originally became toys used by the children in time for the purpose of worshipping objects. Toys before, reflecting the characteristics of the period to which it belongs Looking at the historical development of stone, clay, then wood from materials such as bone, textiles, ceramics, made from metal and plastic. Process begins to copy oneself is enhanced by the construction of more objects after the baby. Most of the world before the house later in the series produced in factories and workshops and industrialization toys are sitting on a significant part of the economy. Despite these developments are handmade toys for children in the family in Turkish society. Today, in many parts of Anatolia slightly annn they gland located under the hands of material for children continues to make a baby. This tradition has survived to modern times passing between generations. Tourism development and diversification of the local rag doll result of the introduction of interest in other cultures and revealed to be produced. In many parts of Anatolia are wearing local dress handmade baby began to be marketed as tourist souvenirs. On the one hand handmade dolls forgotten, is transformed into a hand, the livelihoods of women and marketed promote Turkish culture richness.

Keywords: Culture, children, games , toys, rag dolls.

GİRİŞ

Oyun ve oyuncak kavramının başlangıcı insanlık tarihi kadar eskilere dayanmaktadır. Arkeolojik kazılarda elde edilen buluntular ilkçağlara kadar tarihlenmektedir. Varlıkların küçültülerek yapılması önceleri inanç amaçlıdır. Tapınaklarda ve dinsel etkinliklerin yapıldığı yerlerde bulunan heykelcikler bu görüşü doğrulamaktadır. Diğer taraftan çocukların vakit geçirme, eğlenme, sosyalleşme ve gelecekte üstlenecekleri rollere hazırlama gibi amaçlarla oyunlarında kullandıkları oyuncakların yanında, eğitim, düşünmeye yöneltme ve yaratıcılık gibi farklı işlevleri yerine getiren oyuncaklar da üretilmiştir.

Dünya üzerinde yaşayan toplulukların farklı kültürleri oyun ve oyuncak konusundaki çeşitliliği de ortaya koymaktadır. Yaşanılan bölgenin özellikleri, inanç ve yaşam biçimleri gibi birçok özellik oyuncaklara da yansımaktadır. Önceleri doğal malzemelerden yapılan oyuncaklar teknolojinin gelişimine bağlı olarak üretilen farklı maddelerden yapılmıştır. Bu bağlamda Türklerin tarihinde de oyuncak kavramı kendine has özellikleri ile var olmuştur. Orta Asya'dan Anadolu topraklarına taşıdıkları kültürlerini yaşatmaya çalışırken, yerleştikleri yeni yerlerdeki kültürlerden de etkilenmişlerdir. Bu bağlamda Anadolu'da anneler tarafından yapılan oyuncaklar yöreden yöreye değişiklik göstermektedir. Bu makale, özel Anadolu yapma bebek koleksiyonundaki farklı materyallerden yapılmış yüzden fazla oyuncak bebek arasından örneklem yoluyla seçilmiş sekiz bez bebek görseli ile desteklenecektir.

TARİHÇE

Tarihsel süreçte ilk insanlar küçültülmüş objeleri inanç amaçlı yapmışlardır. Dönemin özelliklerine göre taş, kil, kemik, boynuz gibi materyallerden, daha sonraları gelişme çağlarına göre ahşap, fildişi, tekstil, seramik, metal ve plastik gibi farklı materyaller kullanmışlardır. “Çocukların en eski oyuncaklarının taştan, kilden, ya da kurutulmuş meyveden yapılmış bilyalar olduğu, bunu kilden, pişmiş topraktan hayvanların, bebeklerin izlediği görülmektedir. İlkçağın bu basit oyuncaklarının ardından Ortaçağda çeşitli metallere imal edilmiş dövme ve dökme tekniğinde yapılmış hayvanları, tahtadan bebekleri geldi” (Onur, 1992: 31). Böylece, toplumların sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri oyuncaklara da yansımıştır.

Toplumsal yaşamda insanın kendisini küçülterek kopya etmesi çok eskilere dayanmaktadır. “İlk bilinçli insan imgeleri doğadan kopya edilen bebek-gibi figürlerdir. Sanatsal heykellerle karşılaştırıldığında bunların özel bir konumu vardır. Çocukların ellerine geçmeden önce bunlar büyük olasılıkla tapınma nesnelere hizmetini görüyordu” (Niemann, 1991: 56). Avrupa'daki birçok mağarada insan ve hayvan heykelleri bulunmuştur. Bunların çoğu kemik, fildişi ve çeşitli taşlardan yapılmıştır. Bu heykeller arasında çoğunluğunu kadın figürlerinden oluşan Venüs (Ana Tanrıça) heykelleri

oluşturmaktadır. Doğurganlık ve bereketi simgeleyen bu figürler kalça, karın ve göğüs abartılı yapılmış steotopijik heykellerdir. “Venüs heykellerinin ayin ve geçiş törenlerinde kullanıldıkları düşünülmektedir. Çek Cumhuriyetinde Dolce Vestonice venüsü, İtalya’daki kolsuz ve kırmızı aşı boyalı venüs, Avusturya’da bulunan meşhur Willendorf venüsü ve kardeşler venüsları, Fransa’daki Lespugue venüsü, Les Eziyes Sireuil venüsü, Brassempouy venüsü ve figürin kafası, Ukrayna’da Gagarino venüsü, Rusya Kostienski venüsü, Orta ve Doğu Avrupa’da karşımıza çıkan taşınabilir sanat eserlerindendir” (Uysal, 2011: 40).

M.Ö. 7400-6200 yıllarına tarihlenen ve dünyanın en eski toplu yaşam alanı olarak kabul edilen Konya’nın Çumra ilçesi yakınlarında bulunan Çatalhöyük’te yapılan arkeolojik çalışmalarda bulunan çeşitli eserler bu konuda yol göstericidir. Çatalhöyük Doğu Höyük bölümünde “III. - X. tabakalar arasında bol miktarda rastlanan kült odalarında pişmiş kilden yapılmış Ana tanrıça heykelcikleri, boğabaşı ve boynuzları, kadın göğüs rölyefleri bulunmuştur. Ana Tanrıça, genç kadın, doğuran kadın ve yaşlı kadın olarak tasvir edilmiştir” (Sarıkcıoğlu, 1986: 15). Kült odalarında bulunan bu heykelciklerin tapınma amaçlı yapıldığı anlaşılmaktadır. Yine Burdur yakınlarında bulunan ve Neolitik ve Kalkolitik çağlara tarihlenen Hacılar ve Kuruçay höyüklerinde yapılan kazılarda kilden yapılmış kadın ve hayvan heykelcikleri bulunmuştur. Bu araştırmalar Anadolu’da eski yerleşimlerin kültürleri hakkında önemli bilgiler vermektedir.

OYUNCAK BEBEKLER

Toplumsal yaşamın gelişimine bağlı olarak çocukların ilk oyuncaklarının evcil hayvanların küçültülerek çeşitli materyallerden yapıldığını söylemek mümkündür. “Sonneberg Alman Oyuncak Müzesi’nde bulunan ve ziyaretçilerin her zaman hayranlığını uyandıran İ.Ö. 5. yüzyıla ait Mısır’dan gelme bir tahta at bunun en güzel örneğidir. O çağın çocuklarının evcil hayvanla meşgul oldukları ve insanın en önemli yoldaşı olarak ona saygı gösterdikleri düşünülebilir” (Niemann, 1991: 56).

Diğer taraftan arkeolojik kazılarda ele geçen bebeklerin tapınma amacıyla mı? Çocuklar için oyuncak olarak mı yapıldığı eserin bulunduğu yere göre belirlenmektedir. “Mezar buluntusu olan oyuncak bebekler, mutlaka oyuncak statüsünde değerlendirilmelidir. Bu kriterlere uygun eserlerden yüzlercesi arkeolojik kazılarda bulunmuş olup, M.Ö. VIII. yüzyıldan M.S. III.-IV. yüzyıla kadar kullanılmıştır” (Yaraş A. ve Yaraş C. 2011: 65). Oyuncakları ölen çocuklarla birlikte gömme geleneği birçok kültürde görülmektedir. “Eski Mısır kültürüne ait birçok oyuncak yeraltı mezarlarında bulunmuştur. Deri toplar, bebekler, kuklalar, eklemli çenesi olan ağaçtan timsahlar, vb.” (Onur, 1992: 30).

Hayvanların küçük boyutlarda yapımı sadece bir oyuncak özelliği taşıyordu. Çoğu zaman tapınma amacıyla kullanılıyordu. Türklerin Orta Asya’da yaşadıkları

dönemlerine ait kültürlerine ait en önemli ipuçlarını veren kurganlardan çıkarılan arkeolojik eserler bizi bu konuda aydınlatmaktadır. İslamiyet öncesi Türk inanç sisteminde Şamanizm önemli bir yere sahiptir ve bu inanca göre tanrı tasvirleri yapıldı. “Tanrıların tasvirlerini geçeden yontarlar ve deri torba içerisinde muhafaza ederler. Bu tasvirler iç yağı ile yağlanır. Aynı zamanda sıruk üzerine de dikilir” (Eberhard, 1996: 86-87). Diyarbakirli de; “Altaylarda töz, tös, Moğollarda ongun denilen putlar-fetişler (idoller) gibi tasvirleri altından, ağaçtan ve geçeden yaparlar ve onlara taparlardı” (1977: 115). anlatımı ile bu bilgiyi desteklemektedir. M.Ö. V-III. yüzyıllara tarihlenen Pazırık kurganlarında bulunan üç boyutlu keçe idollerin o dönemde yaşayanların inançları gereği yapıldığı anlaşılmaktadır.

“Eski Yunan ve Roma medeniyetinde evlenme yaşına gelen kızlar, sahip oldukları yapma bebekleri tapınaklarda “Venüs” veya “Diana” ya takdis ettirirlerdi. Romalı ve Yunanlı kızlar evlenme tarihine çok az bir zaman kalana kadar bebeklerle oynarlardı. Daha sonra oynadıkları bu bebekleri Yunanlılar Artemis Romalı kızlar ise Diana Tapınağına bırakırlardı. Böylece kızlar daha fazla çocuksu şeylere ilgi duymadıklarını topluma iletmış olurlardı” (Bilgin, 1990: 7).

Toplumlar arasındaki kültürel farklılıklara rağmen yaşanan dönemin ortak özellikleri yaşam biçimlerine yansır. Böylece farklı topluluklarda benzer ortaklıklar yaşanabilir. Bu bağlamda oyuncaklarda da bu ortaklık görülebilmektedir. “Mısır uygarlığı ile birlikte Mezopotamya, Yunan ve Roma uygarlıklarında da oynanan antik oyuncakların çoğu birbirlerine benzer özellikler taşımakta olup; üretilen çingiraklar, eklemli bebekler, elle sürülen ve üzerine binilen hayvanlar, minyatür yaşam alanları, mobilyalar ve bilyeler oynayan kişiye aynı hazları yaşatmıştır (Tuttle, 1999: 29). Oyuncak bebekler de diğer oyuncaklar gibi birçok uygarlıkta işlevselliği nedeniyle kültürlerin önemli bir parçası olmuştur.

“Gerek bir oyun aracı gerekse bireyin yaşamında kişisel kazanımlarını en verimli olduğu evre sayılabilen çocukluk döneminin vazgeçilmez nesnesi olan oyuncakların insanlık tarihi içinde bakıldığında, bir yandan çocukluğun toplumsal tarihine referans olurken, bir yandan da insanlığın toplumsal tarihi, bilim, teknoloji, kültür, sanat ve eğitim tarihi araştırmalarına kaynak olduğu görülmektedir” (Yalçınkaya, 2002: 98).

El yapımı oyuncak bebekler erken dönemlerden itibaren daha çok annelerin çocuklarına elinin altında bulunan atıl malzemelerden ürettiği objelerdir. Farklı materyallerden yapılan oyuncak bebekler çocuk oyunlarının önemli bir aracıdır. Saklama koşullarının zorluğu nedeniyle zamana karşı dayanabilen materyallerden üretilen bebekler günümüze kadar ulaşırken, tekstil gibi dayanıksız materyallerden yapılanların ise pek azı ulaşabilmiştir. “Oyuncak olarak bebek yapımı M.Ö. 2. yüzyılda Mısır’da başladı. Heinrich Schiliemann; Truva’nın en alt tabakalarının birindeki bir çukurda küçük topraklarla birlikte bir *çingirak bebek* adı verilen kilden bir bebek buldu; bu en eski Yunan bebeği idi. 6. yüzyılda Yunanistan’da bebek yapan ustalar vardı. Bu bebekler

kilden pişiriliyor, boyanıyor ve giydiriliyordu, hareketli kol ve bacakları vardı. Mısır'da özel zarif, süslü, çocuklara göre dokuma motifleri olan giysiler yapılıyordu. Roma İmparatorluğu'nda bebekler erkenden ortaya çıkmıştı; bunlar, daha sonra Japonya'da ya da Çin'de olduğu gibi tatil armağanı olarak kullanılıyordu” (Niemann, 1991: 56).

Oyuncak bebek yapımının tarihsel süreçte bir noktadan çıkıp dünyaya yayılmasının mümkün olmadığı muhakkaktır. Birçok kültür toplumsal yaşam içerisinde bu ihtiyacı görüp kendi dönem şartları içerisinde geliştirmiştir. İşlevselliği nedeniyle toplumsal yaşamın getirdiği gelişmeler bu yönde ihtiyaçları gidermeye yönelmiştir. Türk topluluklarında da aile yaşamı içinde çocukların büyüme süreçlerinde oyuncak bebekler her zaman üretilmiş ve işlevselliğini korumuştur. Kız çocuklarının eğlenme, hayal dünyasını geliştirme, gelecekte alacağı annelik rolüne hazırlama gibi birçok işlevi karşılayan oyuncak bebekler Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan tarihinde her zaman varlığını korumuştur.

Çin'den Orta Asya'nın kalbi durumunda olan Sogdiana'ya uzanan İpek Yolu'nun devamında İran ve Hindistan'a uzanan güzergâhın geçiş noktalarında konumlu ve Sogdiana'nın güneyindeki Yalpak Tepe şehrinde bulunan saray kalıntılarında yapılan kazılarda V-VI. yüzyıla ait pek çok arkeolojik eser bulunmuştur. “Muhtemelen gündelik yaşam fonksiyonu gören odalarda, pithoslar, çanaklar, çömlekler, kaplar, kaseler, kadehler, bardaklar, kazanlar, testiler, tepsiler, kapaklar gibi günlük kullanıma ait seramikler, pişmiş topraktan ritüel amaçlı kullanılan seramikler, pişmiş topraktan hayvan heykelleri, oyuncaklar ve su kühü ile taş aletler, bronz sikkeler ve metal objeler gibi nesnelere tespit edilmiştir” (Çeşmeli, Raimkulov ve Günözü, 2012: 315).

XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan ve Türk kültürünün temel kaynaklarından Divanü Lûgat-it Türk'te “kudhurçuk” kelimesi karşılığında; “kız çocuklarının insan suretinde yaparak oynadıkları bebek, kukla” (Atalay, 1985:I, 501) tanımı, el yapımı bebeklerin İslamiyet sonrasında da kız çocukları tarafından kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Yaşanan dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan pişmiş toprak, taş, metal, ahşap ve tekstil gibi çeşitli materyallerden üretilen ürünlerden yapılan oyuncak bebekler Türklerin Anadolu'ya göç etmesi ile birlikte buraya da taşınmıştır. “Zengin oyuncak kültürüne sahip olan Anadolu'nun 10. yüzyılda Türklerin eline geçmesinden sonra da oyuncak geleneği, kültür aktarımı yoluyla günümüze kadar gelmiştir. Türklerin Orta Asya'da oyuncak bebek yaptıkları ancak sonrasında İslamiyet'in etkisiyle bu geleneği bıraktıkları, Anadolu'ya geldikten sonra da Selçuklu ve Osmanlı İmparatorlukları döneminde küçük zanaat ustalarının oyuncak geleneğini sürdürdüğü bilinmektedir (Önder, 1986: 14). Her ne kadar XVII. yüzyılda İstanbul'un Eyüp semtinde ayrı bir işkolu olarak üretilen oyuncaklar belli bir ihtiyacı karşılasa da, Anadolu'da çocukların ihtiyacı olan oyuncaklar ellerinin altındaki hazır malzemelerden ebeveynler tarafından yapılmıştır. Anadolu'nun birçok yerinde yapma bebeğe değişik adlar verilmektedir; “gelin, güççe (Çanakkale, Afyon, Denizli, Konya, Akşehir, Niğde),

korçak (Erzurum, Gümüşhane) ve kurçak (Manisa, Akşehir)” (Bilgin, 1990: 41) verilen isimlerden bazılarıdır.

Çocukların oyunlarında kullandıkları oyuncaklar kırsal alanda genellikle evde hazırda bulunan malzemelerden yapılmaktadır. Kumaş parçaları, boncuklar, teller, ağaç dalı, tahta parçaları, süs kabakları, kabak lifi, kemik, taş, mısır kabuğu, ceviz, haşhaş kapsülü, şeker pancarı gibi birçok materyal birlikte kullanılmaktadır. Yaptığım saha araştırmalarında yörede yetiştirilen bitkilerin de bebek yapımında kullanılan malzemelerde belirleyici olduğu gözlenmiştir. Örneğin; süs kabağı, kabak lifi, süpürge otu, mısır kabuğu, haşhaş kapsülü, şeker pancarı, ceviz gibi materyallerden yapılan bebekler bu tespiti doğrulamaktadır.

Diğer taraftan Anadolu’da bazı yörelere ait giyim özelliklerini yansıtan bebekler kültür turizmi bağlamında tanıtım ve yöre kadınına ekonomik katkı sağlama amacıyla kuruluşlarca projelendirilerek, özelliklerini bozmadan seri üretimi yapılmaktadır. Kayseri’nin Soğanlı, Ardahan’ın Damal, Milas’ın Çomakdağ ve Bursa’nın Keles bebekleri bu konuda öncülük yapmaktadırlar. Türk kültürünün zenginliklerinin turizm yoluyla tanıtılması açısından olumlu çabışlardır.

Ancak, Anadolu’nun birçok yöresinde annelerin evlerde yaptığı bez bebeklerin yapılacak araştırmalarla tespit edilerek müzelerde sergilenmesi, yapımının sonraki kuşaklara öğretilerek kültürümüz içinde yaşatılması, küresel güçteki şirketlerin ürettiği başka kültürlere ait oyuncakların yanında kendi kültürümüze ait bez bebeklerin çocuklarımıza tanıtılması ve bilinçlendirilmesi, tek tipleşme tehlikesi ile karşı karşıya kalan günümüz dünyasında önemli çalışmalar olarak değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Anadolu’da annelerin ellerinin altındaki artık kumaş ve yörede yetişen bitkisel ürünlerle çocuklarına bebek yapma geleneği günümüzde az da olsa devam etmektedir. Farklı bölgelerde yaşayan Türk topluluklarının kültürel özelliklerini yansıtan oyuncak bebekler orijinal olma özelliğini kaybetmemişlerdir. Sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte hem yerli hem de yabancı firmaların üreterek piyasaya sürdüğü oyuncak bebekler reklam ve tanıtımlarla el yapımı üretimlerin yerini almaya çalışsa da aile ortamında annelerin ürettiği geleneksel oyuncak bebekler varlığını her zaman sürdürecektir.

Diğer taraftan XX. yüzyılın sonu ve XXI. yüzyılın başlarından itibaren dünyada turizmin gelişerek çeşitlenmesi, insanların farklı kültürlere ilgi duymaları ve medyanın kültürel çeşitliliği gündeme getirmesi sonucu belli yörelere ait bez bebekler öne çıkarılmıştır. Bu bağlamda, Kayseri’nin Soğanlı, Ardahan’ın Damal, Milas’ın Çomakdağ, Bursa’nın Keles gibi yöresel giysili bez bebekleri kadınlar tarafından üretilerek aile ekonomisine katkı sağlarken, kültür turizmi aracılığıyla bilinirliği sağlanmaktadır. Bu gelişmeler dünyada tek tipleşmeye karşı kültürel çeşitliliğin

korunması bağlamında olumlu çalışmalardır. Ayrıca, Anadolu'nun birçok yöresine ait geleneksel kıyafetlerin giydirildiği bez bebekler üniversiteler, kız meslek liseleri, halk eğitim merkezleri ve yerel yönetimlerin düzenlediği kurslarda yapılmaktadır. Bu çalışmaların genişletilerek ülke genelinde yüzyıllardır annelerin çocukları için artık malzemelerden yaptığı bebeklerin ortaya çıkarılarak oyuncak müzelerinde sergilenmesi, yeni kuşaklara yapımının öğretilerek yaşatılması ve dünya kültürel mirası içerisinde yer almasının sağlanması hedeflenmelidir.



No:1

Yöre: Bartın – Kozagaç

Yöresel İsim: Çalı Bebek

Kullanılan Malz. : Çalı, Boncuk, Kumaş

Kaynak Kişi : Ünzile Erdoğan. 1956

Yapım Tarihi: 2009

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç



No:2

Yöre: Aydın - Uzunlar Köyü

Yöresel İsim: Çaput Bebek

Kullanılan Malzeme : Kumaş, İplik

Yapım Tarihi: 2006

Kaynak Kişi: Hatice Nine, 1939

Kolleksiyon: H.Nurgül Begiç



No: 3

Yöre: Adana

Yöresel İsim: Gelin Bebek

Kullanılan Malz.: Kumaş, Yün İplik, Boncuk

Yapım Tarihi: 2000

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç.1964



No: 4

Yöre: Manisa-Turgutlu-Sarıbey Köyü

Yöresel İsim: Tahta Kaşık Bebek

Kullanılan Malz.: Tahta Kaşık, Kumaş, Yün, Boncuk, İplik

Yapım Tarihi: 2006

Kolleksiyon: H.Nurgül Begiç.1964

(Kaynak Kişi: Elmas Duman)



No: 5



No: 6

Yöre: Kırıkkale - Balıçeyh - Kösedurak Köyü

Yöre: Aydın-Uzunlar Köyü

Yöresel İsim: Çatal Bebek

Yöresel İsim: Çaput (Dilek) Bebek

Kullanılan Malzeme : Çatal Ağaç, Kumaş, İplik

Kullanılan Malzeme: Kumaş, İplik

Yapım Tarihi : 2006

Yapım Tarihi : 2006

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç

Kaynak Kişi : Döndü Erciyes. 1927

Kaynak Kişi: Ayşe Aslan, 1982



No: 7

Yöre: Mersin

Yöresel İsim: Taş Bebek

Kullanılan Malzeme : Taş, Kumaş, İplik

Yapım Tarihi : 2006

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç

Kaynak Kişi : H.Nurgül Begiç. 1964



No: 8

Yöre: Şanlı Urfa

Yöresel İsim: Dal Bebek

Kullanılan Malzeme: Kumaş, Boncuk, İplik, Dal

Yapım Tarihi: 2002

Kolleksiyon : H.Nurgül Begiç

Kaynak Kişi: Osman Cümbüş, 1927

KAYNAKÇA

ATALAY Besim. (1985). Dîvânu Lugâti't-Türk Tercümesi. I.cilt. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

BİLGİN Nuran. (1990). "Folklorik Yapma Bebekçilik", Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları:140. Maddi Kültür Dizisi: 4.Ankara Üniversitesi Basımevi.

ÇEŞMELİ, İbrahim., RAİMKULOV, Abdusabir., GÜNÖZÜ, Hande. "Özbekistan'da Guhar Vahası (Güney Sogdiana) Yalpak Tepe Şehir Harabesi". 2011 Yılı Özbekistan-Türkiye Uluslararası

- Ortak Arkeolojik Kazı Çalışması. İstanbul Üniversitesi. Türkiyat Mecmuası. Bahar. 2012. c:22. sayfa:313-316.
- DİYARBEKİRLİ, Nejat. (1977). İslâmiyet'ten Önce Türk Sanatına Giriş. s.1-210. Türk Tarihi II.Kitap. Ankara: Yaygın Yüksek Kurumu.
- EBERHARD, Wolfram D. (1996). Çin'in Şimal Komşuları. (Çev. N. Uluğtuğ). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- NIEMANN, Helmut. (1991). "Oyuncağın Gelişim Tarihi", (Çev.Bekir Onur). Ankara ÜniversitesiEğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Ankara. sayı: 1.cilt: 24. s: 55-61.
- ONUR, Bekir. 1992. Oyuncaklı Dünya. Ankara: Verso Yayıncılık A.Ş.
- ÖNDER Nabey, (1986). "Türkiye'de Oyuncakçılık", Folklor Halkbilim Dergisi. cilt:4 sayı:35 sayfa:14-18.
- SARIKÇIOĞLU, Ekrem. (1986). "Anadolu'nun Tarih Öncesi İnançları", Atatürk Ün. İlahiyat Fak. Dergisi. sayı:6 sayfa:15-19.
- TUTTLE, Kimberley (1999). (Margritte of Ravenscroft), Toys in the Middle Ages, İstanbul.Published on Stefan's Florilegium.
- UYSAL, Gülfem. (2011). "Mağara Sanatı", 5.Ulusal Speleoloji Sempozyumu. İstanbul. 18-21 Mart 2011. sayfa:34-47.
- YALÇINKAYA, Tosun. (2002). "Çocukların Sevinci Eyüp Oyuncaklarıydı", Eyüp Sultan Sempozyumu V, Tebliğler 11-23 Mayıs. İstanbul. s. 96-99.
- YARAŞ Ahmet, YARAŞ Candan. (2011). "Antik Çağ'da Oyuncaklar ve Günümüze Yansıması",Günümüzde Çocuk Oyunlarında ve Oyuncaklarında Yaşanan Değişimler Sempozyumu. 09-10 Aralık Kültür ve Tur. Bak. Yay. 3281. Pulat Basımevi. Ankara.: s: 61-74.